

Érdekes pesti házak

(ahol Jókai és Petőfi lakott.)

Minden városnak vannak nevezetességei, amelyeket mutogatnak s vannak, amelyeket a bentlakók sem igen ismernek. Ilyen eldugott, részben el is porladt

nevezetes házakról beszélünk most, amelyekben Petőfi-versek születtek.

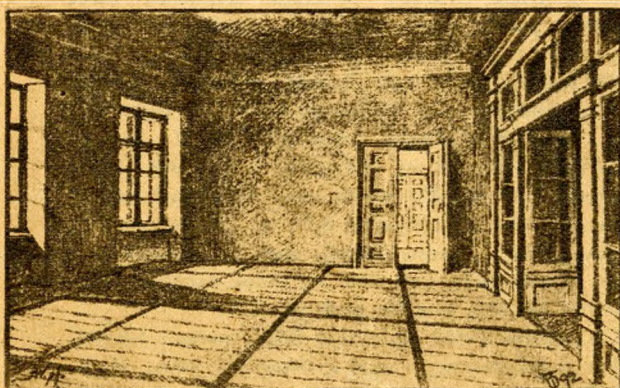
Petőfi 1833-ban, tizéves korában, került a fővárosba először. Szülei német szóra adták ide. Egy józsefvárosi házmesternél volt szálláson, de hogy melyik utcában és házban lakott: az, adatok hiányában, meg nem állapítható. Azonban áll még a *piaristák épülete*, s benne még változatlanul megvan az a terem, melyben Petőfi 1834—35-ben a latin nyelv elemeit tanulta. Nem nagy; alig hinné az ember, hogy 194 tanuló fért el benne. Néhány lépésnyire a bejáratától van a Petőfi-tér, s a tér közepén a költő szobra. Iskolába sietve hányszor tekinthetett a kis Petrovics ezen tér felé, hányszor játszhatott a Dunapartnak azon helyén, ahol most szobra emelkedik?...

1835 nyarán elhagyta Petőfi a fővárost, hova csak négy évvel utóbb (1839) tért ismét vissza.

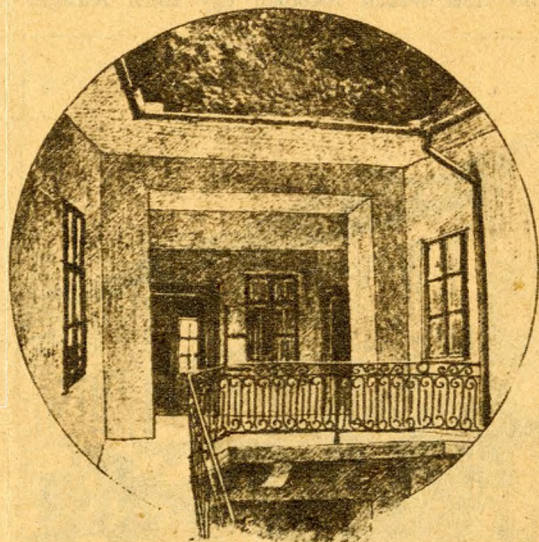
1843 nyarán nem sikerült fölvetetnie magát a pozsonyi szintársulatba, Nagy Ignác meghívására, aki a szépirodalmi lapokban megjelent versei után már ismerte, Pestre jött, hogy itt a Kisfaludy-társaság kiadásában megjelenő „Külföldi Regénytár“ számára lefordítsa James Robin Hood-ját és Bernard „Negyven

A Dohány-utcai régi Schiller-féle ház, ahol Petőfi házassága első évében 1847—1848-ban lakott

Petőfi dolgozó- és hálószobája (a nyitott ajtó az ebédlő, a zárt ajtó Jókai szobájának ajtaja)

éves hölgy“-ét. Eleinte *Fekete Lajos* nevű barátjánál, a *Magyar-utcában* lakott, mint egykori tanuló társa, Kemény Mihály állítja; mások szerint pedig az *Országoton* (most Muzeum-körut) a hajdani botanikus kert helyén, egy alacsony, mélyen lesüllyedt házban, Ezt a lakást Petőfi maga bérelte. Akárhogy van is a dolog, a ház már rég eltűnt, az állattani intézetnek adott helyet.

Várady, Petőfi barátja a *Zöldfa-utcai gróf Festetich-féle házban* lakott, abban az épületben, melyben jelen-

A Hatvani-utcai régi Koch-féle ház

leg az állami számvevőszék van (Zöldfa-utca 22. szám.) Két-szobás, kényelmes szállása volt. Egyik szobáját felajánlotta Petőfinek, ki az ajánlatot el is fogadta. De csak nagyon rövid ideig élvezhette barátja vendégszeretetét, mert a nyár utólját már Gödöllőn töltötte, egy kis szobát bérelt magának, hogy háborítlanul dolgozhassék James regényének fordításán.

Fordításával szeptember közepe táján elkészült, követte régi hajlamát és ismét vándorszínész lett. Egy nélkülözéssel, szenvedéssel teljes tél után,

1844 tavaszán Debrecenből Pestre jött.

Ekkor Vahotnál szabad lakása volt. A szerkesztői szállás eleinte (juniustól szeptemberig) az Ország-uton a Kunevalder-féle (1501. számú) házban volt, melyet *terménytár*-nak is neveztek. Ezt a házat is lebontották, jelenleg a műgyetem palotája áll a helyén.

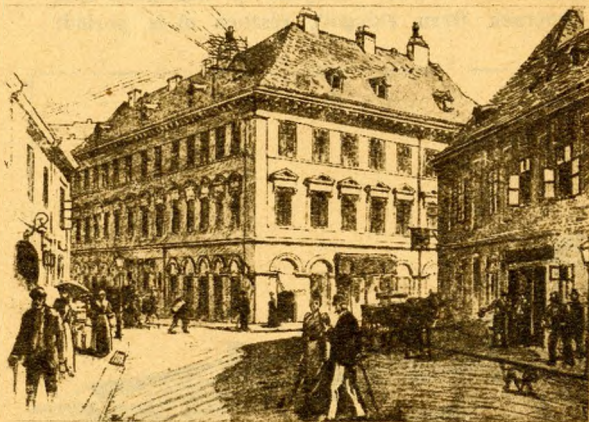
A Kunevalder-házban laktában egy izben barátja,

A Hatvani-utcai régi Jankovics-ház, ahol Petőfi 1846—47-ben, és a Koch-féle ház, ahol 1845—46-ban lakott

Szeberényi Lajos is meglátogatta. Szerinte Petőfi az első emeleten lakott egy nagyon szűk, de elég világos és tiszta szobában, melynek ablakai kelet felé, a folyosóra nyíltak. Ablakából a józsefvárosi, többnyire földszintes házak fölött egész a szabad mezőre ki lehetett látni.

1844-ben Szent Mihály-napkor Vahot s vele Petőfi a *Hatvani- és a Magyar-utca sarkán lévő 526. számú házba* költözött, melyet akkori tulajdonosáról közönségesen csak *Kölber-háznak* neveztek. A szoba

A régi Marczibányi-ház, ahol Petőfi 1849-ben lakott

emlékezik „A naphoz” című költeményében, melyben panaszkodik a nap ellen, hogy nem akar besütni a szobájába. Panasza nem volt alaptalan, mert szobájával szemben a Zrinyi-ház magas tűzfala, jobbról a kiszögellő konyha tetőzete fogja el a világságot. Ha a nap utjában elvonul is a ház fölött, legfeljebb a kis udvarba nézhet le, de az említett szobáskába nem pillanthat be soha.

1845 elején néhány hétre Vachott Sándorékhoz, a *Kecskeméti-utcai Wenckheim-házba* költözött, abba a szobába, melyben kevéssel előbb a váratlanul elhunyt Etelka lakott anyjával. Ott készültek azok a bus dalok, melyekben Etelkát siratja.

1845 április 1-én Petőfi odahagyta a „Pesti Divatlap”-nál viselt segédszerkesztői állást s a Felföldre utazott, ahonnan csak június vége felé tért vissza. De csakhamar ismét elhagyta a fővárost és Kunszentmiklósrá, Borjádra és Szalkszent-Mártonba rándult. Szeptember hóban került föl újra s ekkor Várady Antalhoz költözött, kivel közösen bérelt egy földszintes szobát a *Hatvani-utcai 6-ik* (most 10.) *számú házában*, később maga bérelt egy szobát Friebeisz Istvántól, a *Hatvani-utcai Jankovich-házban*, a régi Horváth-, most Pálffy-házzal szemközt. Petőfi szobája a második emeleten, az udvaron volt. 1846 karácsonykor még egyedül lakott, mint az kitünik egyik lehangulatosabb költeményéből, a „Karácsonykor” címűből, melyben panaszkodik, hogy a családok ünnepét egyes-egyedül kell töltenie. Utóbb azonban Pákh Alberttel osztotta meg kis szobáját.

Ezt a szobát Petőfi egész 1847 július hónapig bérelte, ámbar a tavasz nagy részét a fővárostól távol, leginkább Szatmáron töltötte menyasszonyánál: Szendrey Juliánál.